

(1186)

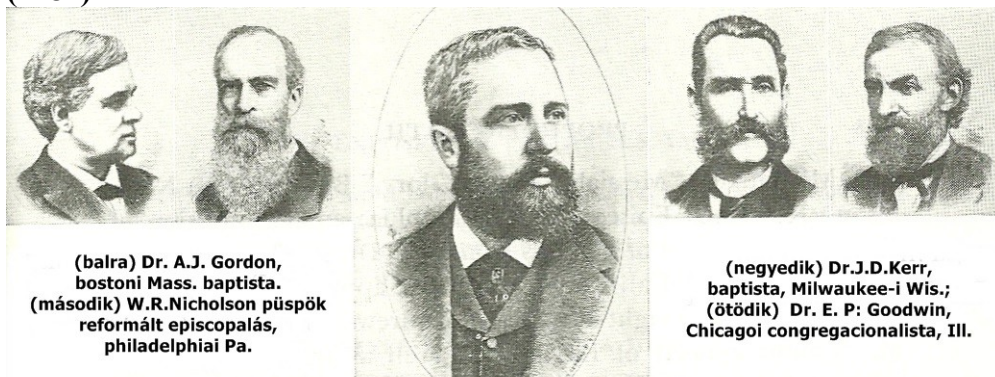
ÖTVENÖTÖDIK FEJEZET

AZ ANGOL ÉRTELMEZÉS PÁRHUZAMOS AZ AMERIKAI MAGYARÁZATTAL

I. A második amerikai konferencia támadó jelleggel premilleniumi

A második Amerikai Bibliai- és Próféciai Konferencia üléseit, amit 1886. november 16-21-ig a chicagói Farwell Hallban tartottak, a chicagói Inter Ocean¹ naponta teljes szöveggel közölte. (A Farwell Hall belső részének képe az 1176. oldalon látható) A meghívó bizottság névsorán 21 vallási vezető neve szerepel, és 35 előadás hangzott el. Itt „a prófécia tanulmányozói” bemutatták azokat a „fontos dolgokat, melyeket az Írott Igében „az utolsó időkkel” és „az utolsó dolgokkal” kapcsolatban találunk. A Massachusetts állambeli manchesteri GEORGE C. NEEDHAM dinamikus titkár és szervező volt, a 216 oldalas beszámolóval *Próféciai Tanulmányokat* készített az *Inter Ocean* jelentéseinek nyomdai lemezeiről.

(1187)

(balra) Dr. A.J. Gordon,
bostoni Mass. baptista.
(második) W.R. Nicholson püspök
reformált episcopális,
philadelphiai Pa.

(negyedik) Dr. J.D. Kerr,
baptista, Milwaukee-i Wis.;
(ötödik) Dr. E. P. Goodwin,
Chicagói congregacionalista, Ill.

Kiváló vezetők az 1886-os próféciai konferencián

(középen) George C. Needham, az 1886-os konferencia és hasonló összejövetelek
dinamikus szervezője. Az összes résztvevő magasan képzett és lelkes premillennista volt.

Számos előadó – köztük A. J. Gordon, Nathaniel West és a már említett John T. Duffield – vett részt a konferencián. De a többség élénk, új hangokat hallatott. A legtöbb előadás uralkodó témája a premillennium volt. A következők voltak a fő témák és előadók:

„Az Úr személyes és szó szerinti visszatérése,” Dr. E. P. Goodwin (kongregacionalista) Chicagóból; „Krisztus második ezer év előtti eljövetele” Prof. E. T. Stroeter (metodista) a Wesleyan Egyetemről; „A világméretű evangélizálás ezer év előtti indítékai”, Dr. A. T. Pierson (presbiteriánus); „Krisztus jövődölései és azok értelmezése”, prof. Henry Lummis, a Lawrence Egyetemről; „A pogányok ideje”, Dr. George S. Bishop (holland református), az Orange-i, New Jersey-ből; „A pogányok teljessége,” nagytiszteletű W. Y. Erdman (kongregacionalista) Bostonból; „Modern téveszmék”, Dr. A. J. Gordon (baptista) Bostonból; „A halál, ítélet, pokol és menny hittétele, a Krisztus tanítása szerint” prof. D. C. Marquis, a McCormick Szemináriumtól.

A további témákkal folytatódott: „Antikrisztus” prof. W. G. Moorehead (egyesült presbiteriánus) a Xenia Theológiai Egyetemről; „A prófécia tanulmányozásának fontossága”, Dr. J. D. Kerr (baptista) Milwaukee-ből; **(1188)** „A Messiás királyi dicsősége”, W. R. Nicholson püspök (reformált episkópális) Philadelphiából; és „Az egyház és a világ állapota Krisztus eljövetelkor”, Dr. A. J. Frost (baptista) a kaliforniai Sacramentóból. Jóváhagyó és támogató leveleket olvastak fel Dwight L. Moodytól, a skóciai Andrew Bonartól és az angliai Faucett kanonoktól, valamint európai tudósoktól, mint pl. Godet, Koch, Volck és Delitzsch-től.

1. A MÁSODIK ADVENT ÉS A PRÓFÉCIÁK SZÓ SZERINTI ÉRTELMEZÉSÉT HANGSÚLYOZTÁK – A megnyitó beszédben Dr. E. P. GOODWIN⁴ vádolta azt –

„hogy, az úgynevezett haladó gondolkodás és új módszerek e korában, emberek, akik az Úr népe tanítóivá nevezik ki magukat a szószékeken és a kiadói hivatalokban, és néhányan azok közül, akiknek gondjaira bízta azok nevelését, akik majd Istennek az Igéjét fogják magyarázni, elhagyták az atyák hitét.”

Állította, hogy a Krisztus *első* eljövetelére vonatkozó szó szerinti „első próféciai sorozatnak” - születése, anyja, neve, jelleme, élete, szenvedése, halála és feltámadása –ugyanúgy érvényesülnie kell a *második* eljövetelére is, mely éppenúgy „szó szerinti, személyes és látható” lesz.⁵

2. FENNTARTJÁK A TÖRTÉNELMI ISKOLA PRÓFÉCIAÉRTELMEZÉSÉT - A *Messiah's Herald* szerkesztője, a bostoni J. M. Orrock az ezer év előtti eljövetel elleni érvekre válaszolva kijelentette:

„Még mindig várjuk, ahogyan több, mint 1300 éve várták a megosztott Róma idején, (Dániel 2) titokzatos kövének cselekedetét, mely az összes világhatalmat megdönti és elpusztítja, és megalapozza a mi Istenünk országát.”⁶

Prof. HENRY LUMMIS⁷, a Wisconsin-i Lawrence Egyetem professzora kijelentette, hogy a próféciát szó szerinten kell figyelembe venni, állította -

(1189) „A jelképes szó nem takarja el a tényleges értelmet, ha az olvasó, vagy a magyarázó megérti a jelképet... Amikor felismerjük valamely képes beszéd, jelkép, hasonlat értelmét, a jelentésük egyértelműen kimutatható a szövegmagyarázatban, az értelmezés éppúgy kifejezi a gondolatot, mintha nem is használtak volna jelképet.”⁸

Dr. GEORGE SAYLES BISHOP,⁹ aki akkor a Holland Reformátusok Általános Értekezletének az elnöke volt, a „Pogányok idejéről” beszélt, kijelentette, hogy a Dániel 2. nagy fémszobrának egymást követő részei, és vele párhuzamosan a Dániel 7. jelképes fenevadai Babilóniát, Perzsiát, Görögországot és a „modern Európa tíz királyságára felosztott Rómát jelképezik”. A jelen világ társadalmi szerkezete és törvényei rómaiak, annak jellemző kereszténységével és szigorúságával, de ennek vasa romlandóbb, könnyebben rozsdásodó és korrodálódó, mint az előbbi bronz, ezüst és arany.

A szobor a történelemet emberi nézőpontból mutatja be, míg Dániel fenevadai az Isten nézőpontjából ábrázolják. A fémek értéke fokozatosan romlik, és a világ siet az ítélet elé. Az Antikrisztus, mint kis szarv, beleértve a pápaságot, azonban Bishop állítása szerint annak van egy végső fejleménye és csúcspontja. És a titokzatos kő lesújtása - Krisztus második eljövetele - végrehajtja az Antikrisztus elpusztítását és lezárja a pogányok idejét.

3. A PÁPAI ANTIKRISZTUS KÉPÉNEK KIALAKULÁSA ELKERÜLHETETLEN – Dr. ADONIRAM J. GORODON¹⁰ bosotoni baptista előadó beszélt **(1190)** a modern csalásokról, foglalkozott a pápaságból eredő, a mélységből feltörő, és a pogányságból eredő teozófiaként az egyházi formasághoz ragaszkodó spiritizta eljárásról, - a Nőé napjainak az utolsó napokban való megismélődésével. Ezután tárgyalja az Antikrisztust – nem mint egyént, hanem a pápai rendszert, mely az egyházban trónol - Gordon idézi Newmann és Manning¹¹ bíboros elterelő kísérleteit, és megjegyzi:

„Nem szükséges hallgatóim emlékezetébe idézni, hogy az ötven évvel ezelőtti egyházi formaságokhoz ragaszkodó vezetők egyik első feladatuknak érezték, hogy próbáljanak megszabadulni, a római pápa, mint Antikrisztus protestáns értelmezésétől. Mily elszántan igyekeztek ennek a feladatnak eleget tenni, az nyilvánvaló lesz azok előtt, akik elolvasták Newmann tanulmányát a 'Bűn emberéről', és különösen megfigyelték Nagy Gergely baljós kijelentésével vívott komoly küzdelmüket, mely szerint „Bárki, aki elfogadja vagy kívánja az általános püspöki címet, az az Antikrisztus előfutára.”¹²

Őszintén elismeri a nagy-britániai Dr. H. Grattan Guinness¹³ magyarázatát, mint „az elmúlt 50 éven belül megjelent, e kérdés legalaposabb megvitatását.” Gordon ezzel a figyelemreméltó kijelentéssel zárja:

„A próféciára adott választ a történelem ahhoz hasonlóan igazolja, mint a mélységbe való kiáltást a mélység visszhangja; az a rejtélyes időrend, melyet Isten a korszakok előtt leírt, pontról-pontra igazolva van azon időszakok által, melyek a szemünk előtt érnek véget. Az ilyen egybeesések nem lehetnek véletlenek; olyan világos, hogy a bűn emberére utaló, előre megjöendő időszak 1260 éves története nem lehet véletlen. A Futuralista iskola országszerte ismert egyik legképzettebb tudósa kijelentette, hogy nem tudja elképzelni, hogyan lehetne (Guinness) e könyvek következtetéseinek ellentmondani.”

„Alázatosan egyetérték ezzel a véleménnyel. Bár inkább a Bibliáról szólok, mint bármelyik emberi könyvről, és vallom meggyőződése, hogy a pápai 'Bűn emberét' a prófécia kamerája évezredekkel ezelőtt pontosan fényképezte le; így egyetlen mai nyomozónak sem lenne szüksége más leírásra, ha kutatna utána, mint amit a Biblia lapjain találunk. Ha kezébe venné a nyomozó Dániel, János és Pál ezen fényképeit, és szerte a világban kutatna az eredeti után, bizonyos vagyok benne, hogy ugyanaz a nyomozó megállna a Vatikán előtt, és miután néhány pillanatig kíváncsian nézné a Főpapot, **(1191)** aki ott ül a csalhatatlanság csontját rágcsálva, melyet 1870-ben szerzett, és megragadva a világi feletti korlátlan uralkodás másik csontját, amit ugyanabban az évben elveszített, rátenné kezét a pápára, és így szólna: „A Magasságos bíróságán várnak, hogy felelj az oltár alatt levő lelkek kiáltására, akik megölettek az Istennek beszédéért és a bizonyágtételért, amelyet kaptak,” és akik azt kiáltják: 'Uram, te szent és igaz, meddig nem ítélsz még, és nem állasz bosszút a mi vérünkért azokon, akik a földön laknak.'”

„Testvéreim, kutassuk újra a Szentírást, és győződjünk meg arról, hogy nem rajtunk követelik azt, mielőtt elhallgatnánk bizonyágtételünkkel Róma embere, mint az Antikrisztus ellen.”¹⁴

4. MOOREHEAD – SÁTÁN VÉGSŐ MEGJELENÉSI FORMÁJA AZ ANTIKRISZTUS – PROF. WILLIAM G. MOOREHEAD¹⁵ Dániel, Pál és János három ábrázolásáról tárgyalva megállapítja, hogy az Antikrisztus név egy helyettes-Krisztust, egy vetélytárs Krisztust és egy hamis Krisztust jelez, valamint egy ellenséges, üldöző hatalmat. És miután bemutatta az azonos erkölcsi tulajdonságokat és „időpontokat”, arra a következtetésre jutott:

„Az uralkodó protestáns értelmezés szerint a fenevad, a törvénytaposó, a pápa személyében egyesült pápaság; vagyis a papi kormánysszervezet, melynek feje a pápai trón. Csaknem kivétel nélkül ez volt a reformátorok véleménye. Néhányan már a reformáció előtti időkben is így vélekedtek. És e nézetnek nem kevés a valószínűsége. A próféciák és a pápaság közötti összefüggés jelei rendkívüliek, csaknem perdöntőek. A régi római birodalomhoz hasonlóan csodálatos az eredete és történelme, mint annak örököse és utóda; messze eltávolodása az igazságtól; bálványimádása, üldöző lelkülete, merész követelései, istenkáromló nagyravágása, római volta, be kell valljuk, megdöbbentően hasonlít az Antikrisztusra.”¹⁶

Azonban állította, hogy egy végső, teljesebb kifejlődés még hátra van. Megfigyelte, hogy „az összes evangéliumi értelmező szerint, a nagy Babilon a Római Katolikus hitehagyott egyház; és akármilyen gyűlöletes is mint Babilon, mégis mindvégig voltak benne valódi becsületes hívők.” De kitarzott az mellett, hogy Babilon és a fenevad, mely támogatja őt, két különböző

dolog: **(1192)** „Ha a parázna nő a Római Katolikus egyház, akkor a fenevad nem az.”¹⁷ Majd kijelentette, hogy végső kifejtett formájában ez a természetfeletti Antikrisztus nem lehet más, mint maga Sátán.¹⁸

És a kaliforniai baptista Dr. ADONIRAM J. FROST¹⁹ megvitatta, hogy vajon az egyház és a világ jobbá vagy rosszabbá válik-e ahogy közeledünk az adventhez? Kijelentette: „A premillennisták állítják, hogy a világ és az egyház erkölcsileg határozottan romlani fog a kor végéig,” ez az állapot ördögi gonoszságban és majdnem általános hitehagyással, a Jelenések mennydörgése és az Isten azelőtt soha nem látott büntetései között ér véget.”²⁰

Alátámasztásul idézte az utolsó időkre vonatkozó példázatokat és próféciákat, és felsorolta a Jelenések 7 gyülekezetét. Ezekben a fejtegetésekben azt mondta el, hogy „ez a hét gyülekezet az egyháztörténet hét egymást követő korszakát képviseli, és a laodiceai gyülekezet pontosan ábrázolja a kor végének névleges kereszténységét.”²¹

Needham titkár összefoglalta az értekezleten tervezetteket, „kiemelte az elhanyagolt igazságot”, „a Szentírás-értelmezés valódi elveinek hangsúlyozását”, „felébreszteni a szunnyadásból a keresztényeket”, mutassák be a „világméretű evangélizálás összes indítéka közül a legfenségesebbet”, mint „egy támaszpontot a modern teológia hitetlenségével szemben”, és „hozzák közelebbi közösségbe őket egymással.”²²

Needham saját értelmezése az *Plan of the Ages* című munkájában jelenik meg, a Dániel 2 négy részes óriása szobra és a Dániel 7 fenevadai által jelképezve Babilónia fensőbbiségét, Médó-Perzsia hatalmát, Görögország felemelkedését és Róma uralkodását. Állította, hogy a titokzatos kő lesújtása nem történhetett az első eljövételkor, mert Róma felosztása még nem következett be. **(1193)** Majd hozzáteszi „Amikor az óriás szobor összes jelképes kormányformáját megvizsgálták és azok ingadozónak bizonyultak, akkor Krisztus majd leszáll hatalommal és nagy dicsőséggel, hogy gyökerestől kitépje az emberek királyságait, és megdöntse a föld kormányait.”²³ A titokzatos kő akkor majd betölti az egész földet. Needham ötszörös következtetése a következő volt:

„1. A kő még nem sújtott le. 2. A kő ítéletből sújt le pusztításáért, nem pedig kegyelemből való megtérésért. 3. A kő nem olvasztja magába a szobrot, hanem szétzúzza. 4. Az emberek országai és Isten országa, annak teljes formájában nem tudnak együtt létezni. 5. A kő akár most is készen áll arra, hogy lezuhanva szétzúzza az önkényuralmi, zsarnoki, egyeduralkodó, demokrata és sátáni kormányokat.”²⁴

A jelen kor, vagyis a keresztény korszak - mondta - az egyház és az evangélium hirdetésének kora. Vegyes kor ez - a búa és a konkoly egymás mellett nő. Krisztus elutasításával kezdődött, és az Antikrisztus végső elfogadásával végződik. Akkor kezdődött, amikor Krisztus a mennybe ment, és akkor végződik, mikor újra leszáll a földre. A Szentlélek kitöltésével kezdődött, és a csapásoknak a gonoszokra való kitöltésével végződik. Az ezeréves kor után a végítélet végrehajtásával zárul. Ezt követi majd a megújult föld, és a szent, minden torzulástól mentes, bűn nélküli élet, a Paradicsom helyreáll, Sátánt legyőzték - „egy bűn nélküli ország, lázadók és hitehagyók nélkül.”

II. Az 1873-as londoni „Próféciai konferencia” a második eljövetről

Időközben az Óvilágban az 1878-as new yorki konferencia előtt, 1873. május 7-én kezdődő Próféciai Konferenciát tartottak Londonban. Elégnek kell lenni egy rövid megemlékezésnek. A konferencia elnöke a tiszteletreméltó Shaftesbury grófja, volt és az előadók között találjuk Cavan grófját, Freemantle, G. W. Weldon, C. Skrine, F. Whitefield, D. Dalton kanonokokat, Radstock lordot a jegyzetírót és másokat. Az uralkodó téma itt is Krisztus második eljövele volt. **(1194)** Sajnos, nem készítettek teljes feljegyzést az előadásokról. De az elnök, miután kijelentette, hogy az Úr Jézus személyes visszatérése gyorsan és hirtelen fog megtörténni, amikor a világ általában a legkevesbé várja, felszólítja a lelkészeket és az anglikán egyházhoz nem tartozó személyeket: „Menjetek, és hirdessétek napról-napra, és éjjelről-éjjelre a mi áldott Urunk közelgő eljöveteleének nagy és dicső igazságát.”²⁶

Miközben bizonyos dologban sokféle nézet volt, Cavan lord kijelentette: „Krisztus gyors, személyesen és ezer v előtti eljöveteleének nagyszerű ténye az, amiben mindnyájan egyetértünk.”

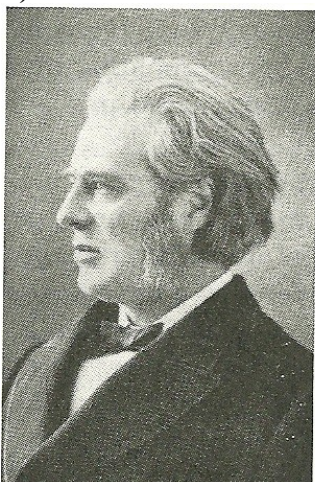
E rövid bevezetés után most forduljunk azon időszak vezető brit értelmezőjéhez.

III. Guinness - a prófécia kimagaslóan modern értelmezője

A londoni Dr. HENRY GRATTAN GUINNESS az összes modern értelmező közül a legkimagaslóbb képességű volt, és észrevehető befolyást gyakorolt Amerikában és más országokban, valamint Nagy-Britanniában. Kitűnő igehirdető és misszionárius-képző volt. A legnagyobb hatást kétségtelenül 1878 és 1905 között a prófeciákról írt és kiadott 9 nagy művével érte el.

Figyeljük meg ezek címét, méretét és forgalmát: *A kor közelgő vége* (776 o.) 11 angol és 3 amerikai kiadást ért el;

(1195)

Dr. HENRY GRATTEN GUINNESS

Egy nemességen kívüli nagy-britanniai kortárs
prófécia-magyarázó és a Történelmi Iskolai
Értelmezés erőteljes képviselője

Világosság az utolsó napokra (434 oldal) 4 angol és 1 amerikai kiadás; Katolicizmus és a reformáció a prófécia szemszögéből (244 oldal), ugyancsak 3 amerikai kiadás; A világtörténelem isteni terve (450 oldal) 3 angol, 1 amerikai kiadás; A hét hegyen épült város (302 oldal) 2 kiadás; a két kötetes Krisztus központú teremtetés (356 és 427 oldal) 2 angol és 2 amerikai kiadás; A történelem bemutatja a próféciát (476 oldal) 2 amerikai kiadással; Kulcs a Jelenésekhez; és A Futurizmus tévedése.

1. ÍRÁSAINAK KÖRÜLMÉNYEI ÉS TÉMAKÖRE – A prófeciákra vonatkozó köteteit, csak a prófeciákról és a második adventről való húsz év intenzív, önálló Szentírás-tanulmányozása után adta ki, mely idő alatt a próféciaértelmezés egész könyvtárát gyűjtötte össze, köztük 150 könyvet csak a Jelenésekről.²⁹ Erre két dolog ösztönözte: először, az ellenkező-értelmezésű Futurista Iskola riasztó támadásai, mely eredetileg a spanyol jezsuita Ribera és az ő katolikus ellenkező értelmezéseiből származott,³⁰ azonban most már elárasztotta a protestantizmus egy részét is, **(1196)** miután a Plymouth testvérek elfogadták azt. És másodszor, a népszerű protestantizmus elfogadta a viszonylag újkeletű Whitbyan-féle ezer év utáni újdonságot.³¹ Megállapította, hogy az összes őskeresztény tanító és értelmező, kivéve Origent, premillennista volt - Justin vértanú, Ireneus, Tertullian, Hyppolytus, Victorinus, Methodius, Lactantius, stb. – állították, hogy a Jelenések 20 első feltámadása szószerinti és ezer év előtti.

De most rájött, hogy jelenleg három értelmező iskola létezik, melyek különböznek egymástól. Először is ott volt a különös preterista rendszer,

mely a XVII. századi jezsuita Álczártól származott, ami a Jelenések Néró korabeli beteljesedéséhez ragaszkodott, melyben a prófétikus elemet beteljesedettnek tekintették a zsidó nemzet összeomlásával és a régi Római Birodalom megdöntésével. Ezt Grotius, Hammond, Bossuet, Eichhorn, Moses Stuart és Davidson³² és a jelenlegi racionalisták általában módosított formában tartották. Másodszor pedig a futurista nézet ábrándozásai, mely szerint a Jelenések 4-től 19-ig prófétikus látomásai előre megfogalmazott események, melyek még a jövőben szunnyadnak, és csak közvetlen a jelen kor végén hivatottak beteljesedni.

Felismerte, hogy ez a XVI. sz. végén, a ravasz Riberától származott, hogy enyhítse azt a szörnyű megbélyegzést, amivel a protestáns értelmezők illették a pápaságot. Ezt úgy valósították meg, hogy az Antikrisztust teljesen a jövőbe helyezték, pontosan úgy, ahogy a preteristák próbálták teljesen a múltba taszítani őt. A futurista nézet először a római katolikusokra korlátozódott, de a XIX. sz. elején átvette azt a két Maitland, Burgh, Tyso, Todd, majd a Plymonth-testvérek és néhány puseita értelmező, akik az anglikánok Róma felé hajló csoportjához tartoztak. Az ellenzéki csoportok támogatták őket, akik - bár protestánsok – úgy tartották, hogy a reformáció indokolatlan szakadás volt, és arra törekedtek, hogy a lehető legközelebb legyenek Rómához.³³

Guinness a Protestáns Történelmi Iskola nézetét támogatta, **(1197)** mely szerint a prófécia fokozatosan teljesedik János ideje és a második eljövétel között. Majd, miután uralkodó helyet foglalt el az ősi egyházban, központi helyet vívott ki magának a waldensek, wycliffiták és husziták között, és a XVI. sz. reformátorai is magáévá tették e nézeteket, a német, svájci, brit, francia, dán és svéd protestánsok mozgatóerejévé, és megerősítette a spanyol és olasz vértanúkat. Ehhez ragaszkodott korábban Joachim és Brute, valamint Luther, Zwingli, Melancthon, Knox és társaik tucatjai. Ez volt a nézete olyan reformáció utáni vezetőknek, mint Bullinger, Bale, Foxe, Brightman, Mede, a Pilgrim atyák és Puritán hittudósok, Sir Issac és Newton püspök, Daubuz, Whiston, Faber, Cuninghame, Frere, Birks, Bickersteht és Elliot³⁴ - akik egyetértettek a nagy vázlatprófeciák terén.³⁵

Guinness állította, hogy a prófécia ilyen fokozatos, korszakól-korszakra való beteljesedése és eseményről-eseményre való megvalósulása volt az, melyért a hitvallók kiálltak és a vértanúk szenvedtek. Azonban mind a futuristák, mind a preteristák tagadják e beteljesedéseket, melyeket felismert a megbízható próféciamagyarázók nagy csoportja. Elhagyták az értelmezés jól kitaposott fő útvonalát – amit hittek – vitatott történelmi

bizonyítékokért és üres spekulációkért, egy rövid-életű, hitetlen Antikrisztus miatt, aki majd egy szószerinti templomban fog ülni Palesztinában. És azt mondják, hogy ez a személy a rövid terjedelmű 3 és fél év alatt a Jelenések drámájának összes csodáját megvalósítja, és kimeríti a prófécia fenséges vonalát – melyet az értelmezés ilyen különleges módszerei szerint Isten egyháza a századokon át vakon félreértelmezett és hibásan alkalmazott. Így mondta Guinness.

De Guinness könyvsorozatának megírására – mely több mint negyedszázadot ölel fel – közvetlenül alkalmat adott a Vatikáni Zsinat 1870-ben a pápai csalhatatlanságról kiadott fellengzős rendelete, valamint a pápaság több mint ezer évig tartó világi hatalmának elvesztése. Állította, hogy Isten „megcáfolhatatlan magyarázatokat” adott Dániel és a Jelenések meghatározó részeiről, **(1198)** melyek „kulcsok a próféciák egészének megnyitásához”, mint a Dániel 2., 7. és 8. fejezetei és „Babilonra és a fenevadra” vonatkozóan a Jelenésekben. Dániel és a Jelenések próféciái tehát egy kikerülhetetlen eseménysorozattá kapcsolódnak össze – „Babilónia, Perzsia, Görögország, Róma és Isten örök országa”³⁶ az öt világbirodalom során. Idő vagy történelem, „a prófécia fő értelmezője”, mivelhogy a történelem előre megírt prófécia. „Amint a történelem korszakai tovagördülnek, gyakorlatilag a prófécia helyét átveszi a megjövendőlt beteljesedés.”³⁷

2. A PRÓFÉCIA FOGALMA A TÖRTÉNELEMBEN – Guinness idézi Dániel 7:7-27, Jelenések 13:1-9, Jelenések 17. fejezet és II. Thess. 2. fejezet négyeszes próféciáját, mint a megjövendőlt Antikrisztus összetett ábrázolását. Az a negyedik, vagyis római állam, a fenevad kijelölt területén jön létre, és a három útjában álló szarv a herulok, az osztrogótok és a lombardok. Az Antikrisztus név nem jelenti, és nem ismeri el azt, hogy nyílt ellenfele Krisztusnak, hanem azt állítja, hogy *Krisztus helyettese, Krisztus vetélytársa*, olyan valaki, aki magáénak vallja” a jellemét, elfoglalja helyét, és Krisztus szerepeit tölti be.”³⁸ Részletesen bemutatja követeléseit, jellemét, eszközeit, üldözéseit, uralmát és végül ítéletét a második eljövételkor. Állítja, hogy az összes jellemzés beteljesedett. Amit előre megjósoltak, beteljesedett.³⁹

De a próféciának megvan a maga rendszere, időszakai és évszakai, ugyanolyan biztosan, mint a természetben. A birodalmak meghatározott ideig virágzanak. Az időt - teszi hozzá - az égitestek, a nap és a hold körforgása és ciklusai határozzák meg. Ezt láttuk a szentély szolgálatának prófétikus jelképeiben - a kovásztalan kenyér, a szentsátor, és a szombat *napjainak* hete; a Húsvét és Pünkösd közötti *hetek* hetei; a *hónapok* hete, az

első hét hónap az Úr ünnepeként; az *évek hete*, a föld pihenéseként; és az *évek heteinek* hete a Jubileum miatt. Majd a 70 év-hét, vagyis a 490 év, **(1199)** a pogányok hét idején és a 7000 év - mindmegannyi a hetes számrendszerbe tartozik.

Rátér ezután a próféciai jelképekre, és állítja, hogy ezek a jövő eseményeinek kicsinyített bemutatásai, minden apró méretarány, minden jelkép valamely más, nagyobb szakaszt jelent. Így egy „nap” a prófétikus időrendben egy természetes évet jelent Ezékiel 4:4: szerint. Az összes prófétikus időszak, bármelyik, az 1260, 1290, 1335 és 2300, mind ezen a skálán vagy rendszerben van. E hosszú időszakok lehetséges elhelyezkedését keresve, javasolja akár az 533-1798-ig, vagy 606-1866-ig terjedő időszakot az 1260 évre vonatkozóan.⁴⁰ Hasonlóan a 2300 évre, a szentély megtisztítására két változatot hoz fel: Kr.e. 457-től Kr.u. 1844-i, vagy lehetséges Kr.e. 312-től Kr.u. 1919-20-ig.⁴¹ A 70 hét határozottan Kr. e. 457-től Kr. u.34-ig terjed.⁴² És Guinness hasonlóképpen a Jel. 9:15. 391 évét 1453-1844-ig számítja.⁴³

3. A PRÓFÉCIAÉRTELMEZÉS FOKOZATOS FEJLŐDÉSE – *A Történelem Feltárja a Próféciát* című könyvében Guinness a próféciaértelmezés történetének fejlődését és visszaeséseit tíz időszakra vagy szakaszra osztja - Konstantin előtti, vagyis Vértanú egyház, Konstantin után, vagyis Császári egyház, Középkori, Reformáció kezdeti, Reformáció korabeli, Puritán, Angol forradalmi, VIII. századi, Francia forradalmi és Jelenlegi egyház. Az ősi egyház úgy tekintette a Jelenéseket, mint Dániel próféciainak, különösen a negyediknek, a Római birodalom próféciainak folytatását, és az Isten örök országát, mely arra hivatott, hogy elpusztítsa e világ országait, és azok helyébe lépjen.⁴⁴ Számukra a fehér lovon ülő koronás lovas, mely győztesen hódítani tört előre, Krisztust és győzelmes küldetésében az ősegyházat képviselte. És Babilon képviselte a római rendszert, ahol Róma a negyedik birodalom, mint akadályozó hatalom, és az első feltámadást szó szerint vették. De az ősi egyház nézete szükségszerűen rövidtávlatú és korlátozott volt.

(1200) A pogányság bukását és a kereszténység létesítését az értelmezésben egy forradalom követte – az egyházat Isten országa létrejöttének értelmezték, a már megkezdődött ezer évvel. A középkort Róma püspökének fokozatos fensőbbbsége, a világi uralom alávételése és lelki uralom, végül az isteni tisztesség felvétele jellemezték. Azután a pápaságot kezdték a Jelenések parázna nőjének, Babilonnak és Antikrisztusnak tekintetni, és a nap-év elvét alkalmazták 1260 éves uralmára. Mindenféle vádoló hangok emelkedtek, az egyházon kívül és belül, tiltakozva az

Antikrisztus címkövetelései ellen – ami a protestáns tanúk ellen indult harcból eredt. A reformáció a pápaságnak az Antikrisztussal való azonosítására épült. Nemcsak Németországban, hanem Svájcban, Skandináviában, az alacsonyabb rangú országokban, Nagy-Britániában és Franciaországban is.

A reformációt nagy pápai ellenhatás követte a jezsuita rend megalapításával, a Trenti Zsinattal, rettegett üldözésekkel és Róma ellentétes irányú értelmezéseivel. De ezt Mede helyreállította a millenniummal, az első feltámadást szószertinek hirdette, hangsúlyt fektetett a nap-év elvére az 1260 nap vonatkozásában, és annak közelgő végpontjára. Amerika emelkedésével a terület kiszélesedett, és a XVIII. században Angliában és Amerikában ezt a lelki élet ujjászületése tanúsította, valamint a próféciaértelmezések előrehaladása, különösen hangsúlyozva Franciaország részvételét a pápai uralom megdöntésében. Az ő nézete madártávlatból átfogó volt.

4. AZ IDŐPRÓFÉCIÁK CSILLAGÁSZATI SZEMPONTBÓL – „*A teremtés Krisztusban központosult*” című kétkötetes műve összefüggő, de nagyon eltérő tartalmú. Az egy alapos érvelés vagy keresztény filozófia a természetről és a kinyilatkoztatásról, annak szükségességéről, bizonyítékáról és létezéséről, valamint belső bizonyítékairól. Ezt követi a természetes és a kinyilatkoztatott közötti összefüggés, vagyis a Krisztus köré központosult teremtés. Megtárgyalja a természetbeni hasonlatosságot - forma, szám, idő - utalva a kinyilatkoztatásban a hasonlatosságra, hogy a Biblia az isteni igazságot látomások, jelképek, példák, példabeszédek által tárja fel, **(1201)** először személyéről, hivataláról, munkájáról és a Krisztusra vonatkozó próféciákról, a két eljövételről és a megváltás központi munkájáról, mint „a végről, melyhez az összes nagy történelmi esemény igazodik.” A négy nagy birodalom megelőzi Isten országát. A Római Birodalom megdöntése, a pápai és mohamedán hatalom párhuzamos története, a reformáció, a Francia Forradalom, mindmegannyi előzmény.

Guinness ezután a csillagászati szempontot veti fel - a bibliai számok, a kinyilatkoztatott idők hasonlósága, a négy nagy birodalom, valamint a 70 hét és az 1260 év időrendjének tudományos alapjai, a prófétikus idő ciklikus jellege, De Cheseaux szerint,⁴⁵ és az 1260 és a 2300 év közötti összefüggés a legközpontibb és a legalapvetőbb ciklusok. És a befejezés a kinyilatkoztatás és a természet összehangolásával és a keresztényközpontú elv alkalmazásával történik. Az első kötetet „Krisztus országa közelségének időrendi és más jeleivel” fejezi be.⁴⁶ Alapvető állítása szerint a „Dániel és a

Jelenések időpróféciai rendkívül tökéletes csillagászati ciklusok, melyek a nap és a hold összehangolt körforgása. A nap-év elmélet, mely a Szentírás és a történelmi beteljesedés hasonlóságára alapul, nagyon megerősíti ezt a felfedezést.”⁴⁷

5. HATÁSOS VERSEK ÁBRÁZOLÁS – *A hét halomra épült város* egyedülálló ebben a sorozatban – átfogó próféciamagyarázat 302 oldalas versben, dokumentált jegyzetekkel alátámasztva. Kemény szavakkal és éles kifejezésekkel írja le ebben a versben a pápai Róma felemelkedését, a Reformációt, a pápai reakciót és a megtorlást. A katolicizmus belső lényegét leplezi le, felfedi hatalmának titkát a modern Róma bálványimádó istentiszteletein keresztül, a gyóntatószéket, a római kolostorokat, az inkvizíciót, ami mögött a pápai hatalom van, és a katolikus ébredést. **(1202)** Az utolsó rész a megváltoztathatatlan Rómát, Róma megítélését és a győzedelmes egyházat tartalmazza.

Az angliai egyházban a szertartásosság megújulása, és az anglikán közösségen belül kialakult társaságok szertartásaikkal és ceremóniáikkal valójában támogatták a katolicizmust – fülbegyónás, a halottakért való imádságok, a misén való áldozás, a keleti misztériumok felé irányuló állásfoglalás, áldozási miseruha, oltárdíszítés, kevert kehely, tömjénezés, stb. – gyűjtő, lelkesítő szavakkal ünnepélyes tiltakozásra hív fel azon férfiak ellen, akik azért munkálkodnak, hogy felújítsák azt, amit Isten megtiltott és felemeljük azt a Babilont, amit Ő döntött le.

6. A KATOLICIZMUS HÁRMAS NÉZETE – Legismertebb műve a Katolicizmus és a Reformáció volt, **(1203)** mely Dániel, Pál és János hármas nézetével foglalkozik, éppen úgy, ahogy Krisztus hármas létformájának ismeretére van szükségünk, hogy teljes képet kapjunk. Ezen három próféciai csoport alapján, Guinness nyomon követi a próféciamagyarázat történelmi fejlődését az évszázadok során. Ragaszkodik ahhoz, hogy eljött az idő, amikor újra meg kell vívni a reformáció harcát.

Nyolc tollvonással fest képet a katolicizmusról - helyéről, időszakáról, természetéről, jellegéről, törvénytelenségéről, a szentekkel szembeni ellenállásáról, fennállásának idejéről és ítéletéről. Különbséget tesz Dániel politikai leírása, Pál egyházi ábrázolása és Jánosnak az egyesített politikai-egyházi hatalomról való bemutatása között.

Ez egy jelmondat, mely minden másik kötetének össze lényeges és kikerülhetetlenül párhuzamos részét magába foglalja. Talán senki sem írt ennél meggyőzőbb és logikusabb vádiratot e tárgyról. A jellemek sorra

vonulnak el az olvasó előtt. Dokumentumokból idéz állításainak támogatására, és következtetései kikerülhetetlennek látszanak. Ez egy nagy fontosságú ügy élő ábrázolása.

IV. A „Diszpenzácionalizmus (felmentés, elengedés)” és az „Elragadtatás” későbbi fejlemények

Helybeli korlátok és ezen Utószó végpontja nem teszi lehetővé a prófécia hangsúlyozásának ezen ponton túlmutató nyomkövetését. De elegendő bizonyítékot mutattunk be annak bizonyítására, hogy a bibliai prófécia alapuló premillennizmus, az 1844-es csalódás idején túl sokáig folytatódott, teljesen függetlenül annak hangsúlyozásától. Ráadásul a közelgő advent őszinte hírnökei maguk közé fogadták az óvilág legnagyobb tudósait, és az újvilág legnevesebb vallásos vezetőit. Így élt tovább az eljövétel reménye.

De szem előtt kell tartanunk azt is, hogy csak a huszadik század első évtizedében vált általánossá a protestantizmus újonnan kialakuló fundamentalista szárnyában a diszpenzácionalizmus, az elragadtatás elméletével, és a hetvenedik hét leválasztása a Dán. 9. fejezet 69 hetétől. Ezt főképp az hozta létre, hogy elfogadták Dr. G. I. Scotfield merész és forradalmi tételét, és hogy a chicagói Moody Bibliai intézet erőteljes védelmébe vette e feltételezést.

Emlékezzünk rá, hogy ez a századforduló körül volt. Ezután a hangsúly élesen eltért az előző próféciai értekezletek feljegyzéseitől. Ezeket a későbbi fejleményeket röviden ismertetjük a C. Függelékben. A következő konferenciai táblázat azt mutatja, hogy folyamatosan érdeklődtek a prófécia iránt.

(1204)

Időszakonkénti Próféciai Konferenciák 1878 és 1952 között

Dátum	Hely	Név	Kiadott jelentés
1878. okt.30-nov.1.	New York (Szt.háromság Imaház Trinity)	Első amerikai bibliai és próféciai Konferencia	<i>Értekezés a pre- millennizmusról</i> - West
1886 Nov. 16-21.	Chicago (Farwell Hall)	Második Nemzetközi Konferencia	<i>Próféciai tanulmányozás</i> - Needham
1890 Nov. 18-21.	Brooklyn (Centennial Imaház)	A Baptista Társulat bibliatanulmányozási Konferenciája	<i>Eredeti útvonala a prófeciában</i>
1891	London (Conferencia Hall)	A nyolcadik éves konferencia a Szentírási prófécia tanulmányozására	<i>A nyolcadik éves konferencia jelentése a Szentírási prófécia tanulmányozásáról</i>
1895 Dec. 3-6.	Alleghy, Pa. (Fourth United Presbyterian Church)	Próféciai Konferencia	<i>Előadások az Úr második eljövételéről</i>
1901 Dec. 10-15.	Boston (Calderon St. Baptist Imaház)	Nemzetközi Próféciai Konferencia	<i>Előadások a Nemzet-közi Próféciai Konfe- rencia - Erdman</i>

(1910 – A Fundamentalista Mozgalom Kezdetek – *The Fundamentals*, 12 kötet)

1914. Feb. 24-27.	Chicago (Moody Imaház)	Próféciai Biblia Konferencia	<i>Krisztus országa és eljövetele</i> Gray
1918. Máj. 28-30.	Philadelphia (Zenei Akadémia)	Filadelfiai Próféciai Konferencia	<i>Világosság a prófeciákhoz</i> Pettingill
1918	New York		<i>Krisztus és dicsőség</i> Gaebelein
1942 Nov. 1-8.	New York (Calvary Baptista Imaház)	New York-i próféciai Kongresszus	<i>A biztos prófétai beszéd</i> Bradbury
1943. Dec. 5-12.	New York (Calvary Baptista Imaház)	Második New York-i Próféciai Kongresszus	<i>Világosság a világ sötétsége számára</i> Bradbury
1944	New York (Calvary Baptista Imaház).		<i>Modern időkre szóló próféciai üzenet</i> Wells
1952	New York (Calvary Baptista Imaház)	Nemzetközi próféciai Kongresszust	<i>Isten napjának siettetése</i> Bradbury

J E G Y Z E T E K

1. A konferencai célkitűzéseinek újságírói, szerkesztőségi elismerése, a hangszórók magasszintű teljesítményének kiemelése, a jelentések teljes körű terjesztése – naponta három-négy teljes oldal – és azután ingyenes hirdetés a szerkesztői oszlop fejlécében, a jelentések könyv formában, melyek folyamatosan hétnaponta megjelennek, mindez rendkívül lenyűgöző.
2. GEORGE C. NEEDHAM (1840-1902), Írorszában született, 18 éves volt , amikor megtért és hamarosan evangéliumi szolgálatba lépett. Spurgeon hatással volt rá, és az ő kollegiumát látogatta. De Dr. H. Grattan Guinness volt az, aki felgyújtotta a második advent reménységének lángját a szívében, és felkeltette érdeklődését a próféciaírák iránt. Guinness és ő, egy kifejezetten eredményes evangélizáló körutat tettek 1866-ban Írországbán. Majd 1867-ben Needham és Henry Moorehouse Spurgeon ajánló levelével Amerikába érkezett. Bostonban szálltak partra, és Needham a következő délután egy előadást tartott az Y.M.C.A.-nál (Keresztény Ifjak Egyesülete), amelynek D.L.Moody volt az elnöke. Needham bevezette a Biblia olvasását vagy tanulmányozását, amely nagyon eredményes volt. Az ő mottója: „A legjobb kommentár a Biblia. A Szentírás saját magát magyarázza”.
3. Követte Moodyt Chicagóba, ahol fontos szolgálatokra kiképzett kulcsfontosságú emberek egy csoportjára talált, majd a Moody Gyülekezet lelkésze volt 1879 és 1881 között. Needham fáradhatatlan volt, általában minden este prédikált, és minden délután bibliatanulmányozást tartott, és reggel gyakran tartott imacsoportot. Bár kitűnő tehetségű evangélizátor volt, egyik kiemelkedő ajándéka a keresztény gyülekezetek szervezése és népszerűsítése volt. Legnevezetesebb tevékenysége az 1886-os Chicago-i Próféciai Konferencia megszervezése volt. Folyamatosan támogatta a bibliatanulmányozást a bibliaiskolákon keresztül, és egy tucat könyvet írt, közöttük a második advent és a prófécia magyarázatát. *Hirdesd az Igét* (1892), a *Korszakok Tervét* (1863), a próféciaírákról, a szentsátor jelképeiről *Árnyék és Valóság* (1896) címmel.
4. 37 könyvet tettek közzé a premillennializmusról és a próféciaírákról, valamint két hasonló témájú folyóiratot – *A hűséges tanú* és a *Keresztény hírnök és napjaink jelei* címen.
5. EDWARD PAYSON GOODWIN, hittudományi doktor (1832-1901), kongregacionalista, az Amherst-en végzett. Columbus-ban való szolgálata után 35 évig a Chicago-i Első Congregacionalista Egyház lelkészeként szolgált.
6. E. P. Goodwin, „Az Úr visszajövele” a *Nemzetközi Prófécia Konferencia próféciaírákról való tanulmányai* 7. o.
7. J. M. Orrock, „Objections . . . Considered,” *Próféciai tanulmányok* 43. o.
8. HENRY LUMMIS, egyetemi bölcsészeti végzettségű, hittudományi doktor, (1825-1905), a Wesleyan Egyetemen tanult, 1870-ig oktatói tevékenységet folytatott, 1886-ig lelkipásztori munkát végzett, majd elvégezte a Lawrence Egyetemet. Kiváló tanár, darabos személyiséggel, görög szakember.
9. Henry Lummis, „Christ’s Predictions”, *Próféciai tanulmányok*, 48.o.
10. GEORGE SAYLES BISHOP, hittudományi doktor (1836-1914) az Amherst-en (1858) és Princeton-ban (1864) végzett, 30 évig volt az Orange-i Holland Református Gyülekezet lelkésze New Jersey-ben, öt egyházi tanács elismert képviselője volt Európában, és 1899-1900 években az Általános Szinódus elnöke volt. Kiadott egy tucat könyvet, közöttük a *The Atonement* (1881), *The Sweep of Time* (1909) és a *The Doctrine of Grace* (1910).
11. ADONIRAM JUDSON GORDON hittudományi doktor (1836-1895), már 16 évesen kezdte tervezni a lelkési szolgálatot. 1860-ban elvégezte a Brown Egyetemet és 1863-ban a Newton-i Theológiai Szemináriumot. Hat éven át a Jamanica-i Nyílt Baptista Gyülekezet lelkészeként szolgált, és 1869-ben kezdte meg nevezetes pásztori szolgálatát a Boston-i Calderon Street-i Gyülekezetben. Sok ébredés jellemezte a szolgálatát. Csatlakozott Moddy-

hoz a híres 1877-es ébredésben, amikor a Northfieldi Konferenciával megkezdődtek a bibliakutatási összejövetelek. Megalapította a Bostoni Misszionárius Képző Iskolát hazai és külföldi misszionáriusok számára, és szerkesztette a Watchword-t (Jelszót), egy bibliamagyarázó folyóiratot. Számos művet írt, köztük *In Christ* (1872), *Grace of Glory* (1880), *Ministry of Healing* (1892) a keresztény tudomány követelményeivel ellentétben, *The Two-fold Life* (1884), *Ecce Venit* (1892) a második adventről, és a *Ministry of the Spirit* (1894). Gordon teljes képtelenségnek tartotta a társadalom megjobbításáért folytatott versenyfutást, hitte, hogy a jelen gonosz korszak végetér a második advent által. A kétségbeesés átváltoztatható reménységgé, és a pesszimizmus optimizmussá. Ő hitte, hogy a segítség felülről van. A kereszténységet a második advent fogja megváltani, amiért gondoskodni kell sürgősen a misszióról. Gordon azonosította a pápaságot az Antikrisztussal, melyet Krisztus dicsőséges eljövetele fog rombadönteni.

12. Newmannról és Manningről lásd a *Prophetic Faith* III. kötet 667, 736, 737 oldalán írtakat.
13. A. J. Gordon „Spiritizmus, Szertartásosság, Teozófia” *Prophetic Studies*, 70, 71. o. A három és fél éves időszakra, valamint a 70 hétre vonatkozóan tartotta a nap-év elvét, az 1260 évre vonatkozóan a velejáráó időnek is „lekinyítve kell lennie”, - tehát egy napot egy évért (76 oldal).
14. Megjegyzés a 1194. oldalon.
15. *I. m.* 71. o.
16. WILLIAM G. MOOREHEAD hittudományok doktora, valamint jogtudományok doktora (1836-1914), a Muskingum Főiskolán és az Allegheny Seminariumon végzett, 1875-ben lett az Újtestamentom írásmagyarázat professzora, és majd az Egyesült Presbiteriánus Teológiai Szeminárium elnöke, az Ohio állambeli Xenában. Számos igemagyarázat szerzője volt, közöttük a nagyjelentőségű *Tanulmányok a Mózesi Intézményekről* (1896). Ezek nyomtatékosan válaszoltak a mózesi öt könyv szerzőinek állandó támadásaira, azzal a szándékkal, hogy bemutassák az ilyen típusú evangéliumi valóságok „próféciai elemeit”, amelyek előrejelzéseket és beteljesedéseket tartalmaznak. Hitte, hogy Isten „ugyanúgy ismeri a jövőt, mint a múltat”, így a keresztény „állhatatos és szilárd maradt a Mózes könyveire vonatkozó kételkedő támadások megjelenésekor.” (4. o.)
17. W. G. Moorehead, „Az Antikrisztus” *Prophetic Faith*, 101. o.
18. *I. m.* 102. o.
19. *I. m.* 104, 105. o.
20. Az első baptista gyülekezet lelkésze Sacramento-ban, 1880-tól 1887-ig.
21. A. J. Frost, „Az egyház és a világ állapota Krisztus második eljövetelekor” *Prophetic Faith* 166. o.
22. *I. m.* 169. o.
23. „A Biblia és prófécia iránti bizalom megtartásának indítékai”, *Prophetic Studies*, 215, 216. o.
24. George C. Needham, *Plan of the Ages*, 19. o.
25. *I. m.* 20. o.
26. *I. m.* 30. o.
27. Shaftesbury, „Megjegyzések Krisztus második adventjéről” in *Forty Coming Wonders*, 487. o.
28. Earl of Cavan, „Előadások a második adventről” in *Forty Coming Wonders*, 90. o.
29. HENRY GRATTAN GUINNESS a hittudományok doktora, a királyi földrajzi társaság tagja (1835-1910), Dublin közelében született, kezdeti nevelését Cheltenhamban és Exeterban kapta. Több gondtalan év után tengerre szált és világutazóvá vált. Hazatérve alaposan megváltozott és a londoni New Collegben készült a lelkészi szolgálatra, és 1857-ben kinevezték felekezeti evangélizátornak. Erőtéljes prédikátor lett, a 12 év alatt

folyamatosan utazott, beszélt nagy tömegeknek a szabadban, összejöveteleken, és néha rendőri védelmet igényelt a katolikus csőcselékkel szemben. Később a Whitefield Imaházban (Londonban a legnagyobb) óriási tömegeket vonzott, valamint a Cheltenhami Városházán, Birminghamben a falusi kápolnáknál, és Wednesbury-ben 600 méterrel a föld alatti bányában a bányászoknak prédikált.

30. 1859-ben aktívan részt vett az Ulster-i ébredésben, 20.000 ember előtt beszélt Belfastban. Gyakran hasonlították Wesley-hez és Whitefield-hez a szószéken tanúsított erejében Magas és arányos volt, teljes hangerővel és gyors beszédmóddal, és alapos komolysággal, láttatóan, képi jellegű stílusban prédikált, és felvette a versenyt Spurgeonnal népszerűség tekintetében. Az volt a célja, hogy millióknak prédikáljon. Prédikációs körútjai közé tartozott a Kontinens (háromszor), Közel-Kelet és Észak-Amerika (háromszor), ahol bátorították a Bostoni és Minneapolisi utazási intézetek, Afrika (kétszer), India, Japán, Kína, Ausztrália és Új-Zéland.
31. 1873-ban a külföldi misszióra összpontosított és megalapította a felekezeti Külmisziók Missziós Egyesületét és a Kelet-Londoni Hazai és Külföldi Missziók Intézetét két képzési kollégiummal, és száz misszionárius családot tartott el. 30 felekezet több mint 1300 misszionáriusát indította el Afrikába, Indiába és Észak-Amerikába. Szintén ő szerkesztette a *The Regions Beyond*-t. De vitathatatlanul legjelentősebb közreműködése a próféciáról megírt kilenc könyve volt, ami premillenniumi előzményre alapult.
32. H.G.Guinness, *History Unveiling Prophecy*, 5. o.
33. Lásd szintén a *Prophetic Faith*, II. kötet. 22. fejezet; az „A” Függelékét.
34. I. m. II. kötet. 649-655. o.; „C” Függelék.
35. H. G. Guinness, *Approaching End of the Age*, 92, 93. o.; lásd szintén a *Prophetic Faith* II. kötet 507-510. o.; „B” Függelék.
36. I. m. 95, 96. o.
37. Ezekről az egyénekről lásd a *Prophetic Faith* I. és II. kötetét.
38. H. G. Guinness, *Approaching End of the Age*, 94. o.
39. H. G. Guinness, *History Unveiling Prophecy*, 8-9. o.
40. I. m. 12. o.
41. H. G. Guinness, *Approaching End of the Age*, 178. o.
42. I. m. 160-229. o.
43. I. m. 426, 606, 616, 618, 619, 660. o.
44. I. m. 433-440, 473, 540, 541, 588, 663.
45. I. m. 588, 596.
46. I. m. 540, 646, 663.
47. H. G. Guinness, *History Unveiling Prophecy*, 25, 26. o.
48. De Cheseaux-ról lásd *Prophetic Faith* III. kötet 381-385. o.
49. A II. kötet tartalmazza a napéjegyenlőség és az új holdak táblázatát Kr.e. 1622-től Kr. u. 1934-ig terjedő évekre, melyet a négy legfontosabb kortárs csillagász tanuvallomásai bizonyítottak.
50. Lásd szintén H. G. Guinness, *History Unveiling Prophecy*, 16. o.
51. H. G. Guinness, *The City of the Seven Hills*, 45, 46. o.
52. I. m. 138. o.